

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BANFFI-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenként háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 A 6 évnegyedre 3 ft. o. é. hirdetés ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.
 A nyilatkozatok cikkek sora után 25 ft. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

julius—dec. folyamára.

Lapunk előfizetési ára:

Egészévre 12 forint.

Félévre 6 " "

Évnegyedre 3 " "

Az előfizetési pénzek kiadónk Stein János középütczei könyvkereskedésébe bérmentve küldendők.

Kolozsvár, jún. 16.

(D) A mennyiben belpolitikai helyzetünk körül tájékozással bírhatunk, úgy látjuk, hogy az erdélyi országgyűlés három főbb pártosportozatot talál; mindhárom egyben megegyezik: hogy jogkérdéseink kifejtése körül, a dynastia jogánál fogva, a p r a g m a t i c a sanctio által meghatározott állam jog körén belül kell mozognunk.

Az ezen kívül kereskedők t. i. a daco-románisták, a közvetlen osztrák unionisták és a tervezett dunai szövetség öbajtói, ama három mérsékeltbb érdekesortozatot szélsőbb árnyalatai, a kik távoli céljaikat siettetik ugyan alkalom szerint, de mérsékeltbb párt árnyalataik lehető vívmányán meg fognának nyugodni legalább egyelőre.

Általában megvagyunk győződve, hogy a politica mozgalom mostani stadiumában a pragmatica sanctio, mint alaptörvény, a nagy többség által el van ismerve; a pártosportozatok különbsége ezen főkérdésnél csak ezen alaptörvény kötelekeinek lazább vagy szorosabb alkalmazása körüli eltérésekben határozódik.

Csak a szélsőbb árnyalatok azok, kik e végcélon túlszámítanak, és ezek közt

a) a daco-románisták — kiknek száma ugy hiszszük mostanság apadt — egy külön román birodalom öbajtói a Tiszától a Dunatorlatig; reményük a nagy politika különböző fordulatai szerint, hogy a nemzetiségi eszme, élén a francia befolyással, majd a görög ritus, élén az orosz patrocíniummal.

b) A közvetlen osztrák unionisták, kik az octoberi diplomában sajnosan látták összeronthatni a germán centralisatio építményét, s a febr. patens túltértelezése által hiszik az egyes törvényelmi országok autonómiaja körül nyert vívmányba az éket behelyezni. Ezért elmeletükben vonszónak a Bach-féle burocratikus szervezethez, s alatta dictáló törvényekhez; rettegnek azon véletlen körülménytől, hogy an a döntő esatártnak képzelt Erdély népeinek mérsékeltbb elemei egyetértésre jutnak, s éppen e miatt orgánjaik már is hevesen keltek ki a magyarok ellen, hogy a követválasztásokra befolyolni kívánják. Azt akarják, hogy magyar, székely és román közt a meg hasonlítás minél élesebb legyen, mert ez bizonyosan visszavezet a Bach — vagy legalább is a Stadion-féle eszmék győzelmére. — Mely utóbbi a magyar királyságra nézve csak annyit, mint az első, és végre

c) a dunai szövetség hívei, kik a nemzetiségi eszmét fogadva el alapul, egy új birodalmat várnak a szláv, román és magyar hármas hatalom megosztott felsőbbiségével; és teljesleg democrat alakponak.

E három szélső nézet az, melyek közül egyik másik egyes proselytái által talán az országgyűlésen is jelen lesz, azt hiszszük azonban, hogy a többség azon mérsékeltbb árnyalatokból fog alakulni, a kik a prag-

matica sanctiot alaptörvénynek tekintik, és elcsirik, hogy Ausztria császára, az alaptörvényben megszabott nemzedékekig, egyszersmind magyar király, és viszont, hogy a magyar király egyszersmind Ausztria császára, a mely viszony által formálódott a birodalmi közösség, és az állam legfelsőbb ügyvitelénél a közös érdekek és tartozások létezése.

A szakadás azonban Erdély mérsékeltbb pártárnyalatai közt is, az érdekek befolyása, és szélső árnyalataik visszahatása által tetemes. A politikai küzdelem regóta foly; chaoticus zavarából már kivethető alakzatok tűnnek előnk. Mi jól látjuk a fontos különbségeket, de ha feltesztjük a józan ész működését, nem látjuk éppen teljes lehetetlenségnek a kiegyenlítést, főképp ha elgondoljuk azt, hogy a litis intermediális compositio természetese nem az, hogy általuk valamelyik fél absolute nyerjen, s a másik absolute veszítsen, hanem az, hogy mindenki áldozzon valamit, s mindenki nyerjen egyet, t. i. a jövő oly bizonyosság állapotát, a mely neki életet biztosít, és másfés elűnéged.

Hogy a szembe álló párt-felfogások érintkezési pontjait kereshessük, szükséges azoknak természetével, irányával, horderejével tisztába jönnünk; s e végett legelőbb is constatalnunk kell magokat az alappártokat, melyek szélsőbb és mérsékeltbb árnyalataikkal együtt egy-egy csoportozatba tartoznak. Sajnos, hogy mi nem használhatjuk e részben az európai pártépíthetonekat; nálunk nincsenek thoryk vagy wégik; s radiatok: nálunk három alappárt létezik: egyik, a mely Erdélynek az anyakirálysággal egyesítését; másik, a mely Erdélynek Ausztriával egyesítését; a harmadik, a mely Erdélynek mindkettőtől autonómikus országi függetlenítését kívánja.

E három csoportozatot a három itteni népfaj szempontjának mondhatjuk, s ezért ezennel nevezzük is magyar, szász és román szempontnak, a mely nemzeti elnevezések alatt a fenebbi pártcsoportozatokat értsék mind végig olvasóink.

Mi megkísértjük e szempontok céljait és érveit ismertetni, s végül keresni az e párt-csoportok közt lehető érintkezési pontokat. Szóljunk tehát legelőbb is

A magyar szempontról. Mi magyarok, királyságunkat a területen lakó népeket, a kimondott egyenjóság alapján közös hazának tekintjük; elismerjük, hogy már az egyenlő jog biztosítása, és az egyenlő személyes szabadság folytán is hazánkban kiváltságos nemzetiesség nem lehet és nincs. De a népfelszabadulás és jogegyenlőség nagy tényével roppant változás történt, ugy anyagi, mint erkölcsi viszonyainkon, melyeket többé a régi rendi állapotok nem biztosítanak, s mely által kis terület társadalmi eredményeket elérni képtelenné vált.

Anyagi virágzásunkat eddig biztosította az ingyen munka s a nép sorsát türtelvé tette a szolgai élet megszokása. Az ur vagyonos levén, csaknem ingyen szolgáltatta az államot; csekély levén az állam kiadásai, a szolgánép csekély adót fizetett, s ha letette robotját, a mellett maradván ideje birtokát művelni, a mit földje termelt, az szinte egészen az övé volt. Kis adóját meg sem éreztte, ha peres baja volt földesura igazította el, nem kültől ő maga pervitelre s ügyvédekre; s igen kevés póre is volt, miután birtokát nem kelle védenie, s minden reá vonatkozó per csak is személye körül foroghatott. Akkor egy szűkös dotált megyei törvényszék, egy királyi tábla, és egy kormányzók, mely a mellett az egész ország kormányzatát vihette, rá ért a perek ellátására, és mi elhetünk; az urnak fáradság nélkül repült szájába a sült galamb, a jobbágy

legalább tudta, hogy a mi szértyjében van, az egészen az ő tulajdona, s a mi dohányt termel, ő pipázhatja, a mi pállinkát inni akar, maga főzheti. De a világ, az emberiségi eszmék nyomán haladt. Isten fia nem lehetett többé ur és szolga. Ingyen kényelmét másnak vérvéreteként állandó törvények többé nem biztosíthattak. Útolt nálunk is a nép felszabadulás órája, és ez helyzetünket általában megváltoztatta.

A status igazságos akart lenni. Midőn a népet szabaddá tette, nem akart ezért tulajdonságot elrabolni, s a felszabadult birtokért kárpótást határozott.

A kárpótás egyszerre követelte adónk megtízszerezését.

A népek milliói saját birtokkal ruháztatván fel, birtokuk védelmére perelhetési képességet nyertek, s tét is kell bírniok. A perek tíz annyira szaporodtak, és ez követeli az állandó bíróságok, és a szabályozottabb igazságszolgáltatás létesítését. A bíró a perek halmaza közt el van foglalta, a perfolások többé nem lehetnek periodusokhoz kötve, s a ki tisztviselő, bíró, többé rendszeres gazdaságot nem vihet, következésképpen a bírói és tisztí fizetés őt akkora lett, mint volt 1848 előtt. Ez azt követeli, hogy adózzunk e célra őt annyit, mint addig adóztunk.

A polgári élet ily fejlődése önként megszüntette a személyes katonai kötelezettséget, a németi felkelésnek vége lett, e tartalék hadsereg többé nem létezik az állandalom biztosítására; a rendes katonaságot szaporítani kell, ez megint többszörözöte adónkat

Ismerjük az utóbbi időkben nagyra emelkedett államadóságokat, a melyeknek törlesztése folytonos kiadást követel.

Kérlelhetlenek a tartozások, a melyek alól sem disputák, sem forradalmak után nem menekülhetünk.

És ennyire sokszorozott adót, mind ki kell állanunk azon ur birtokból, melyet többé ingyen kéz nem mivel, s azon jobbágybirtokból, mely akkor is, midőn egész jóvedelmét a jobbágy használhatta, csak szűkös hajtja ki utolsó szükségait.

Ekkor az értelmiség így számított: az elvesztett fúvart pótolja a vasut, a munkakész hiányát a gép, a termelés értékét fokozza a drágább piac; hová a vasut elvezet, az associatio a műipari és gyár vállalatok által az eddigi beszállító, pénzkiszaroló kereskedés helyett kiviteli kereskedést létesít, nagy tartományterületek egysége s különböző tényezői érdekeinek összekötése által a vagyonosodás fokozódni fog, s jöllétünk, mit ingyen bírák hajdan, jövőre a szorgalom és eszély által ki-pótálva lesz. De ily eredményeket nem apró tartományok, hanem állam erején eszközölhetni; Erdély, mely mostani productiójával csak államkárpótlati adóját sem bírhatja, nem biztosíthat vasutakat itt, hol nincs töképenz, nem lehetnek hitelintézetek itt, hol nincs nagy kereskedő, nagy ipar nem léteziknek gyár vállalatok. Associatio kell nekünk, s ennek lehetőségért tartományi állás helyett állami.

A legfeljebbesebb anyagi számvetés arra viszi a politikust, hogy Erdély, mint külön helyhatóság igen, de mint külön ország nem létezhetik. Avagy létezhetnek e Carinthia, Carniola, mint külön ország, s hozta-e kérdésbe azon törvényhozási viszony üdvös voltát, mely őt azon tartományokkal, melyek a közvetlen osztrák császárságot képezik, a szűkebb birodalmi tanács törvényhozási közösségében egyesítik. Ama két tartományok politikai associatioja őket a sikerteljes törvényhozársra képesítendi. Egyestőlünk kellett tehát éppen oly indokokból nekünk is az anyaki-

rálysággal, egyestőlünk kellett, hogy a nyomor el ne öljön, mint előtte Galiciát, hol a nép már oda jutott, hogy a legnyomorultabb hamu pogácsánál egyebet havakon át nem lát, habár román gazdagon hányják fejüket az arany gabonaszálók. Mit hatott Galiciára azon közvetlen viszony, melylyel a távol eső s más érdekű Ausztriához állott; ott még a hajdan silány Stayerhon is boldog jóllétnek örvend, mert a császárság közerejének vonalába esvén, annak vasutai, piaczai forgalma visszahatnak reája. Mig Galicia külön kis ország állásában belerő kifejtésre tehetlen, Ausztriától pedig távol esvén, pusztulásnak indult.

A végzet kínálta meg Erdélyt, hogy őt e sorsból megmentse; a végzet, mely a történet folyamában őt a magyar királyság részévé tette, a melynek jogán az államélet kiküthetetlen céljai, s az önfentartás életkérdésében szorosabban egyesülhet az anyakirálysággal egy közös államéletbe.

A szász szempont azt mondja: „Im e célzt még jobban elérhetjük a hatalmas Ausztriával.” — Eről jövő számunkban.

Előmunkálatok.

A „Tel. Roman.” közli azon törvényindítványt, mely egy erdélyi harmadbírosági törvényszék felállítását iránt lön szerkesztve, előadó levén Aldulianu ur.

Nincs miért tehát mi tartozkodjunk ezen előmunkálatok ismertetésével, melyeknek egyrésze már nyilvánosság előtt áll. Ekkorig kidolgozták a bizottmányok, a fenemlített kivül, a birodalmi tanácsba való küldésről, a három országos nyelvnek a köz-hivataloknál használatáról, a román nemzet és hitfelekezet egyenjósításáról szóló törvényjavaslatokat, a földhitel intézetéről szolón most dolgoznak.

A „Tel. Roman.” által közölt törvény-székéről törvényjavaslat 16 törvénycikket foglal magában, s elmélete ez: A főtörvényszék neve „Erdélyi hétszemélyestábla” és ez Erdély területén a legfelső forum, hivatali személyzete: egy alelnök 6,000 forint fizetéssel, hat tlnök 3-tól 4,500 frtig való díjakkal és 600 forint szálláspénzzel, egy tanácsbíró 1,600 frt fizetéssel, két tanácsbírói segéd 1—1,400 forint 200 frt szálláspénzzel, egy segéd hivatali igazgató 1,600 frt, két igazgatói helyettes 1—1,400 forint s 200 forint szálláspénzzel, hat inok 3—800 frt fizetés s 80 frt szálláspénzzel. Ezen kivül a szolgaszemélyzet. A tisztviselőket legelőbb az országgyűlés választja meg, még pedig úgy, hogy az alelnökségre minden valsalból hármat, a tanácsosságra egyet-egyet választ, s ebből az uralkodó nevez ki. Jövőre pedig maga a hétszemélyestábla ajánl fel három-három egyént minden hitfelekezetből (ide nem számítanak az izraeliták). A hétszemélyestábla ítéleti homlokán ez áll: „Ős. k. apostoli Felsége nevében”, melyet az elnök és egy tlnök ír alá. Pecsétjén kétféle szás és Erdély cimere, s e latin felirat: „Sigillum Tabulae septemvialis Magni Ppatus Transilvaniae”. Hivatal helyiség ott, hol a főkormányzók van.

A román nemzet egyenjósításának elmélete. A román népesség az erdélyi rendeket képező nemzetek sorába emeltetik, s a magyar, székely s szász nemzettel egyenlőnek nyilvánítatik, érintetlenül hagyatván a valás s nemzetkülönbség nélküli egyenjóság. Az ország cimereiben a román nemzet is megfelelő jelvényt kap. A kiváltságos nemzeti területek felbontassanak, s az ország egész területén ujabb felosztassék. A görög hitfelekezetek a több bevetekkel oly móddal egyenlők, hogy ezután hat bevett hitfelekezet legyen.

A három országos nyelv használálatáról a közigazgatási s törvénykezesi eljárásnál az illető bizottság elmélete ez: A törvények, országgyűlés jegyzőkönyve, ennek ő Felségéhez intézendő feliratai és a bizottsági értekezletei magyar, német és román nyelven folynak. A k. kormányzók az ő Felségéhez teendő felirataiban, valamint e hazabeli felsőbb hatóságokhoz intézendő leveleiben a magyar nyelvet, a főhadvezérséghez s más katonai hatóságok-

hoz elnök uton a németet használja, az országban kívül Magyarországra magyarul, más-hová németül.

A vegyes törvényhatóságok köz- és tisztigyelesei jegyzőkönyve vegyes, magyar és román, illetőleg német és román; Fogaras vidékének mind a három, Naszód vidékének csak a román, a székely székeknek csak magyar nyelven szerkesztették, s határozatait, felterjesztéseit oly módon adatk ki.

Minden egyesnek vagy községnek szabad beadványait saját nyelven szerkesztetni, s a választ azon, ha pedig az ellenfél más ajku, ennek nyelven is kiadni.

Jegyzőkönyvek, tanuallatások, törvénykezési tárgyalások alkalmával mindenki saját nyelvét használhatja, ha a peresfelek különböző ajkúak, az illető bíróság kiadványait mindkét fél nyelven adja ki.

A kormányzások s királytábla a belkezelésben egymás köz- s alsóbb hatóságokhoz, törvénysekekhez intézett levelezéseiben a magyar nyelvet használják, de magán ügyekben választják, iteleik az illető peresfelek nyelven adatk ki. Az anyakönyvek azon nyelven vezetettek, melyen a hitszónoklatok tartanak.

A három országos nyelv használata, a közhivatali közlekedésnél. A helyhatóság képviselte határozza meg területén a közhivatali közlekedés nyelvét, de e mellett minden egyes a három országos nyelv akármelyikén adhat be folyamodást, s ugyan azon kell kiadni a határozatot. Minden magán ügyek, jegyzőkönyv felvétele, tanuallatások stb. az illető nyelven mennek. Oly peres ügyeknél, hol több mint egy fél van érdekelve, a bíróság indokolt határozata a felperes nyelven adatk ki. (Ugy látszik, hogy ez ellenkezik a fenebbi törvény 4-dik §-ával.) A szóbeli végtárgyalásoknál az ítélet kihirdetése és kiadványozása, az alpereseli értekezés, az alperes nyelven történik. (Ez ellenkezik a fenebbinek 5-dik §-ával.)

A községekhez minden rendelet- s intézkedésnek a község nyelven kell megküldetni, habár a megye nyelve más. A kormányzásokhoz a helyhatóság megállított nyelven irnak fel a közgyűlésről és tisztségéről, s a kormányzások, valamint a királytábla is ugyanazon nyelven választ. A kormányzások az egyházi hatóságokkal saját nyelvükön érintkeznek. A kir. fő-kormányzások és orsz. legfőbb törvénysekek kebl hivatalos nyelve czélszerűség tekintetéből a magyar. Az országos másodbíró-ság szintén magyar, a szász egyetemnek mint másod folyamodásu bíróságának — míg t. i. fennál — a német, de valamint a helyhatóságokhoz csak hivatalos nyelven történik az intézkedés, úgy a kormányzásokhoz és legfőbb törvénysekhöz, a helyhatóságok felterjesztései következtében tett felterjesztések, ezeknek nyelven tételnek.

A másodbírósnál s kormányseknél a minő nyelven érkeznek fel, a fenebb megállított elvek szerint, a perek, azoknak előadása

azon nyelven történhetik, a melyen első bíróságilag elláttattak.

A helyhatóságok képvisleti gyűléseiben minden országos nyelv használható, de a jegyzőkönyv s felterjesztések azon nyelven tételnek, a mely a helyhatóság hivatalos nyelve.

Az országgyűlés tanácskozásában mind három nyelv jogosult, az országgyűlési jegyzőkönyvek, határozatai emelt törvényjavaslatok, ő Felségehez feliratok, királyi biztossali értekezletek mind három nyelven szerkesztettek, kétséges esetben biztonság tekintetéből a magyar szerkezet állitattik eldöntönek.

A birodalmi tanácsbani megjelölésről szóló törvényterv az országgyűlési szabályban megállított osztályokhoz van kötve. A mint tudva van, ott a székely székeket és városokat egy osztályba tették, míg a szász székeket külön, a szász városok külön osztályt képeznek. A birodalmi tanácsba illő osztályok nyomán a szászok nyolcz bizonyos képviselőt kapnak 180,000 lélek után, t. i. a székek után hármat, a városok után hármat és a regalisták közül körülbelül a hatból kettőt; ellenben az 500 ezernyi székelység ama biztossági beosztás szerint küldene összesen négy képviselőt, a mi egy kissé furcsa arány volna.

Figyelmesek vagyunk, hogy az új felosztás tervéről, a melyen a gubernium illető osztály most működik, hogyan lesz respectálva a székelyföldnek soha a Bach koráig meg nem támadott integritása!

Végül mindezekre megjegyeztük, hogy ezek csak is az illető biztosságok javaslatai; de, hogy a kormánysekek azokat elfogadta-e, vagy módosított rajtuk, nem tudjuk. Hírszerint tetemes változtatások történtek, a mit valószínűk látnak, mert ezen javaslatok elméletében nincs teljes egység; különböző elvek és nézetek hullámlása látszik azokon.

Az ideigl. országgyűlési alapszabály 7-dik paragraphusa.

(H. S.) Ugy hiszem mindenki figyelemmel megolvasta e § szövegét, s gondolkodott az egészről. Nem szükség tehát az egészet idézni, hogy annak egyik legfőbb súlylál bíró tételére egy kis megjegyzést tegyünk, azt t. i., hogy a magyar, német és román szöveg közt lényeges különbség van, a mit bátor vagyok tudós nyelvseink figyelmébe ajánlani.

Magyar szöveg: „Az országgyűlés tagjai stb. fogadást eskü gyanánt tesznek az elnök kezébe.”

Német szöveg: „Die Mitglieder des Landtages haben stb. Eidess t a t t zu geloben.“

Római szöveg: „Membri dietei stb. voru primitive in locu de juramentu“ stb.

Olvastuk bécsi lapokban is, hogy ez alapszabályok az erdélyi külön összehívott országgyűlés számára a lajthántuli tartományi gyűlések szabályai nyomán készültek, s azon párt, melynek befolyása alatt jöttek létre, se

nem magyar se nem román. Ennélfogva, a mi az egésznek genesisét illeti, a tények szempontjából eredeti szövegnek a német tekintendő; a más két nyelvre a fordítás csak azután eszközöltetvén.

Végül tehát a „statt“ fogalmát alapul, s úgy fogjuk találni, hogy román nyelvre az „in locu“ kifejezéssel szabatosan van fordítva, de magyar nyelvre a „gyanánt“ tal nines hiven áfordítva.

„Statt“, s „in locu“ egyiránt azt teszi, hogy „helyett“, s a „helyett“ és „gyanánt“ közt lényeges különbség van.

A „helyett“ fogalma, előttem legalább, valamint határozottan kizáró, míg a „gyanánt“ az egyértelműség, a beolvastás bizonyos árnyalatával bír, s részemről ebben lényeges különbséget látok.

Meglehet nines igazam. Döntsek el avatottabbak!

Közlemény.

Az erdélyi Muzeum számára 1863 máj-havában begyűlt adományokról.

I. Könyvek s kéziratok: Ronay Jaczintól Londonból, Melius Péter, Az Aran Tamás hamis és éretnek tévelgésének meghamisítási Debreczen. 1562. és Melius Péter A Krisztus közbe járásáról való prédikációi Debreczen 1561. 4r. (egy kötetben). — gr. Lázár Kálmántól a washingtoni Smithsonian Institution nyomtatványából 4 köt. és 3 füz. — Hor-dor Károlytól Doboka vármegye ismertetése. — Kolozsvár. 1837. 8r. (kézirati jegyzetekkel pótolva). — Gyulai Páltól Petőfi Sándor vegyes művei Pest 1863. 12. 3 köt. — Bántó Sámuelről Fiemsen, Die Electricität in der Medicin. Berlin 1857. 8r. — N. N.-től Hugonis Grotii de jure belli et pacis. Tubingae. 1673. 8r. — Papiu Ilárianutól Tessauru de monumente istorice pentru Romania, Fase, 11, — B. Bánfi Lászlóttól 71 db. eredeti okirat.

II. Régiségek: Torma Károlyttól Erdély különböző részeiben gyűjtött római bélyeges téglák, s mozaik darabok 13 db. egy Romlótól talált régi vas szerkeze; Mojrádron talált bronz régiség és női ékszerdarabok.

III. Érmek: gr. Kornis Adámtól 47 vegyes ezüst és 2 római réz. — Mátyás Domokostól 3 újabbkori ezüst és 2 réz. — Katona Elektől 2 db. barbar ezüst érem.

IV. Műtani tárgyak: Bántó Sámuelről, hengerrel lapított rosta és rostélyminták (Joachimsthal kohónagy Vagel Rudolf kiváltságolt találmánya).

Kolozsvárt jun. 5. 1863.

Közlő:
Finlay Henrik
egyl. titkár.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

— A szebeniválasztásokról a „H. Ztg.“ igen érdekes közleményt hoz, melyet

legalább kivonatilag ismertetni sietünk. Folyó hó 12-kén N.-Szeben communitätsa összehült. Elnököt Schneider Fr. orator. A mult illes jegyzőkönyve felolvastott. 9 órakor a communitäts tagjai a tanácssterembe léptek, a hol helyettes polgármester Gibel Adolf beszédet tartott, indítványozván, hogy egy küldöttség hívja meg az ispán-helyettes a gyűlésbe. Ez megtörtént s az ispán-helyettes beszédet tartott Szeben communitätsához, s aztán a jelölési jognál fogva egyéneket jelölt választás végett. Szebeni orator lett Schneider Frigyes. A vice-orator nem választott újból. A polgármester választása a székek közös levén, a székekbeli tagok szintén megjelentek s az ispán-helyettes ezekhez is beszédet tartott, a melyben sajnálattal fejezi ki, hogy a román székekbeli lakóknak nines alkalmuk politikai jogait saját igazgatási területükön gyakorolni; de jön az országgyűlés, s ott majd el lesz igazítva. Ezzel a polgármesteri állásra három egyént candidál. Erre felkelt Romanu, resinári székekbeli követ, egykor az „Amicu Scolaie“ szerkesztője, most resinári jegyző és kinyilatkoztatja, hogy miután a szelistei és talmási csi szék községei nem hivattak meg, Resinár is tartozkodik kíván a választástól. Hasonlólag nyilatkozik még négy román követ. De Wlad, bongárdi követ még hozzá teszi: „miért választson ő egy urat, a ki ötöt holnap már bezáráthatja?“ s a „H. Ztg.“ a nem-szavazás ily módon indokolását szépen ki is figurazza. Azonban a választás végezh meg, s polgármesterré Gibel Adolf lett. Az ispán-helyettes beszédet tart hozzá s az új polgármester felé. Ezután székbíróknak megválasztott Wolf Frigyes; stadthannak Heinrich stb. Ezután a városi communitäts a székekbeli gyűléssel és magistratussal közösen választottak ispánjelölt. Azonban Romanu ur ez ellen különösen protestált, a „Hermannstädter Ztg.“ szerint „az egész törvénytelennek nyilatkoztatta, óvást tett a Sachsenland, s menny is pokol ellen.“ A román tagok mind csatlakoztak a vitaközshöz, mely írásban adatk be. Elnök: e tiltakozás nem akadályozhat minket a választás végrehajtásában. Schneider, communitätsbeli tag így szól: A románok azt mondják: a comes-választás törvénytelen tett, az octoberi diploma és a Rechberghez kibocsátott legm. kézirat elleni. Igen, de mi a Császár felhívása folytán vagyunk választásra meghíva. Sajnálattal fejezi ki az örökös protestálgatás felett. Jobb volna, ha a románok is részt vennének a szász ispán választásában. Apropos! — szól közbe a „H. Ztg.“ referense, — hogy lehet megegyeztetni a románoknak egyre biztosított loyaltitásával egy legm. császári ténynek írásban való törvénytelenné nyilvánítását? Ez uton, a mind-egyre felelevenített protestatiók, a majoritás-ban való hatalmaskodás, s a minoritás-ban való visszavonulás ntján bajosan jutunk egyetértésre. Azonban a szász ispáni jelöltségre a szavazás megtörténvén Schmidt Konrád, mostani ispán-helyettes 110 szavazatot, Zimmermann József, ministeri tanácsos 106; Herbert

TÁRCZA. ÉSZAKI PÁNY.

(Polytárs.)

Magán törvényeink szintén ezen jog fenntartása mellett hozzattak; az egyszerű polgári executiót vissza lehetett üzni, mit a polgári hatalomkar (brachium) alkalmazása követett, fenyegető ellentállásra ez is visszavonult és ekkor szállott ki azután a katonai erő, mely a birtokot, ha kellett fegyverrel is bevette s az elégtévő polgári hatóságot fedezte, míg az adósságos, vagy más elkobzást kívánó ügyben hozott ítélet végrehajtatott.

Az alkirálybíró beüldé az armalisták káplárját jelenteni a birtokosoknak, vagy fülhalmazottjuknak az elégtévő hatalom megjöttét, és kéri a bebocsátást.

Zováthy és gyermekei, a thea-nénike szállásan voltak már ekkor, és nézték mi fog történni?

A grófnő egy nádpálcát tartva kezében alájott a kapuhoz és megállva ott, miután a királybíró szokás szerint jötte czéjlat szóval előadta, s az illető ítéletet, megint és bizonyosított utasításokat felolvasta, a grófnő így szóla:

— Egy legigazságtalanabb csalfa követelés által, adatok hiányában, a törvényseket félrevezették, én ezenel, mint ezen okmányál fogva Zováthy Geróné és gyermekei törvényes felhatalmazottja, ezen executiót repelálom — itt föltartá magasra a nádpálcát — visszatértem először, másodsor és harmadsor; egyszersmid kinyilatkoztatom, miképp ez udvar cselédsége fegyverben áll és az executiónak fegyverrel is kész vagyok ellentállni.

A királybíró megvizsgálta a felhatalmazványt és azt törvényesnek találva, nem kevés megelégedéssel vonult vissza egész kíséretével együtt.

Közudomásu dolog volt, hogy Zováthyék nem fogják visszahálni az executiót s éppen a kérdés bizonyossága folytán gróf Hallay Benczi, mint gróf Hallay Szilárd felhatalmazottja személyesen jött Zováthfalvára, hogy az executio költségeit kifizesse. És mekkora volt meglepetése, midőn értesült, hogy éppen gróf Hallay Marie, Zováthy Andrásné üzte vissza az executiót. Midőn Benczi e hírt Rónátájára megvitte, gróf Hallayné is rendkívül megdöbent, és egész napon s éjen át nem volt egy percznyi nyugalma. Másnap is folytonos izgatottságban volt, míg választ nem kapott ügyvédétől, e kérdésben ahoz intézett levelére.

E válasz megvisszátalta őt. Az ügyvéd határozottan állította, hogy egy végképp ellátott ítélet elégtételbevételét semmi hatalommal, vagy ellenokkal gátolni nem lehet, és ő azonnal folyamodni fog polgári hatalomkarért.

E levél megnyugtató a grófnőt s képes lön lelki nyugalommal tenni a készülleteket Izidóra közel eső eljegyzési tünepére, melyre már a vidék minden tekintélyes családjai meg voltak hívva.

A kitűzött napra fényes vendégsereg érkezett Rónátájára. Tíz óra tájját jött maga a völgyben roppant gazdag fogatokkal, ezüstbe öntött apródokkal és huszárokkal. Nagynénie Schvechat tábornokné együtt érkezett a grófnál, csakhogy külön kocsiiban s cselédséggel és társalkodónóval.

A vendégsereg már csaknem együtt vala. A grófi völgyben igen finom készítményül ebben a szekrény telt le az asztalra, kinyilatkoztatva, hogy az abba zárt kincsek fölött föltétlen rendelkezési joggal ruházta föl aráját azonnal, a mint a hites mátkái esküt elmondotta.

Izidóra, ki ekkorig feltűnően nyugodt volt, most némi izgatottságot kezdte elárulni, szeméi gyakran keresték az udvarra nyíló ablakokat és ajtókat. Egyszerre szekérszörgés hallszék az udvaron, Izidóra arca lángba borult.

Nyílik az ajtó, mindenkinek szeme a belépőkre fordult.

Zováthy Andrásné lépett be, Gábor és a királybíró kíséretében.

— Mit keresnek itt? Ki hitta őket? — szólott gróf Hallayné elkléppvedve Benczihez.

— A szemtelenek — mormogá Benczi.

— Uram, damám! — szólott Andrásné — Izidóra jegyválasztásra nagyérdemű gyámjője elfeledte meghívni legközelebbi rokonait, mi is a Zováthy házhoz tartoznának. A királybíró ur hivatalosan biztosított minket, hogy rokonunk e fontos lépésénél jogunk van megjelenni. A mint látom, az asztalon egy fényes szekrény van nászajándékokkal. En is hoztam Izidorának egy jegyest: Zováthy Gábort, kit leányával együtt Zováthy Rinald haldokolva megáldott.

— Ez örjüngés, ez botrány! — kiálta gróf Hallayné.

— Grófnő! — szólott Benczi — tartsa tiszteletben e házat, amaz asztal nem thea-asztal.

— Gróf ur! — szólott Gábor — tisztelet a nőknek!

Gróf Honti Emil elbámulva nézte a jelenetet, végre így szóla:

— Mi történik itt?

— Mindjárt látni fogja ön — szólott a thea-nénike — de ha zavarnak előadásomban — folytatá — annál későbbre fogják megtudni a történeteket. Tehát ismétlem, én is hoztam ide egy jegyest, kit Izidóra és atyja választott, és e szekrényben én is igen értékes nászajándékokat teszek ez asztalra.

— Grófnő — szólott gróf Hallayné — világ előtt ismeretes különzközdései aligha megbosáthatók ily tünemény alkalommal, midőn e diszes vendégkoszoru azért gyűlt össze ide, hogy tanuja legyen gróf Honti Emil és Zováthy Izidóra jegyválasztásának.

— Grófnő — szólott Zováthy Gábor — ünnepelesen tagadom, hogy ezen férfú gróf Honti Emil volna; ez Spott Villiam, kinek fejére bankjegygártás büne miatt nevezetes díj van kitűzve.

— Ha, ha, ha! nevette föl gróf Honti, kérdésen kívül Zováthy ur, miután gróf Hallayné

kiperelte birtokából, hasonló fejdíjak után kívánna új életmódhoz jutni; de ezuttal nagyon kell sajnálnom, hogy ezélt nem érhet, mert a végezt különös intézkedéseivel fogva én csakugyan gróf Honti Emil vagyok és nines semmi kétségem, hogy magas szerzéség jegyesem személnél már megnyerve, kezét is bírn fogom.

— En gyűlölöm, gyűlöltem és megvetem őnt! — szólott Izidóra.

Zováthy Izidóra szerelmével, kérdedik ön uram? — szólott Gábor. Oh elbeszélte ő nekünk mindazon armányt és gyalázatos csel-szövényt, melyvel őt e rettenő lépésre akarták erőszakolni. Jól tudom, hogyan tett vallo-másokat gróf Honti Emil a hontvári kastélyban, s midőn szerelmét Izidóra visszautalá, hogyan küldött Spott nevével egy néma nőt Izidorához s nagynénjéhez. Mialatt a néma nő a hölgyek után ment, az alatt gróf Honti Emil fölvetve ujdun készült szürke kabátját, mely a vállapoczkánál éppen úgy ki volt töltve mint az, melyet innen megszökésekor a Küküllőbe hányt, s mely ma mint corpus delicti le van tartoztatva, fölönna szarvasbőr nadrágot és nagy svéd csizmáját. Igen könnyű egy ál rőt szakált tenni föl, de sokkal nagyobb talány az, hogy az ép és egyenes tekintetű gróf Honti hogyan alakulhat egyszerre át a kan-csal Spottá?

— Uram! — szólott hevesen gróf Honti — ez többé nem enyelgés, ez szemtelenség, a mi loyagias elégteltelt követel.

— Spott ur! — szólott Gábor — egy becs-telennel nem viv egy nemes loyag. Én kitűm önnelbalszemét, melyet tvegből tétetett ön oda a minap Konstantinápolyban Glasz szem-orrossal — e szavai alatt Gábor villám gyors-sággal kikapta két ujja közt gróf Honti Emil íveg szemét — im! hölgyek, urak! — folytatá — ajánlom a kanacsal Spottot.

E jelenet általános meglöketést és zavart idézett elő, gróf Honti szemei vérben forogtak, míg a vendégek ajkain régig zugett e szózat:

— Valóban Spott, Izidóra egykori zongoramestere. (Vége következik.)

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, jun. 10. A felsőház tegnapi ülésében Russel lord tudatta a házzal, hogy a hatalmak Vilmos hercegnek görög királyi választását elismerték; és hogy Anglia közölte a kabinetekkel az angol kormányának a jóniai szigetek átengedése iránti szándékát.

A lapok valami hideg közönyösséget kezdnek mutatni a lengyel ügy iránt. Így a „Times“ óhajtaná a kérdést mielőbb diplomai uton megoldva látni, s ezért szükségesnek tartja, hogy egész Európa lépjen fel diplomatiai közremunkálással. A lengyeleket arra inti, hogy ha a császár megkínálná őket az 1815-i alkotmánnyal, elégedjenek meg vele s hagyjanak fel a forradalommal. A „Times“ szerint józan ember nem várhatja vagy nem teheti fel, hogy Ellenborough lordnak általunk is küldött javaslatát a császár elfogadja, mert akárcsi lenne a lengyelek királya, ha mindjárt a Romanov házból is, az olyan viszony mellett, a minőben például az egyiptomi alkirály áll a szultánhoz, bizonyosan lengyellé válnék. És mit szólnának Ausztria és Poroszország egy oly tervhez, a mely a posenieket és gallicziaiakat arra ösztönözné, hogy az új királlyal egyesüljen a többiek.

Ilyen modorban nyilatkozik a többi lap is. Egyedül a „Daily News“ teszi azt a figyelmeztetést, hogyha már politikai tekintetek nem engedik Angliának más hatalmakhoz csatlakozását, az orosz-lengyel viszály megszüntetésére, legalább tartózkodása legyen méltóságos, s ne kisebbítse erkölcsi tekintélyét holmi bárgyú javaslatokkal.

Ugy látszik az angol sajtó, mint minden nevezetesebb politikai kérdésben, a francia befolyás tulajdonosára féltékeny. E pillanatban, a jelek szerint, a két nyugati hatalom a felett verseng, hogy melyiküknek sikerül Ausztriát a lengyel ügyben teendő közös fellépésre nézve közelebb vonni magához.

Franciaország. Páris, jun. 10. Semmi élénkség a politikában; a mexikói örömhír még mintha lehagolta volna a kedélyeket. Azok a kik minden jobb jövőt Európában a francia diadvágnak való táplálék keresésétől várnak, most már a miatt agódnak, hogy vajon egy sikerülendő mexikói hadjárat nem fogja-e arra indítani a császárt, hogy egy ideig ismét megpihenjen babérjain.

Különösen emeli a rossz hangulatot azaz általános közbeszéd tárgya, hogy a császár a közelebből Fontainebleau-ban tartott minisztertanácsban szerfelett egykedvű volt. Persigny minden kísérleteinek sem sikerült valamely nyilatkozatot csinálni ki a császártól. Nem határozta semmit; a császár fentartotta magának a további határozást.

Pedig az érintett minisztertanács eredményül nagy dolgokat vártak. Egy idő óta hirtre jött, hogy a császár változtatni akarja minirejét, jelesen Drouin de Lhuys urat Walewsky

gróffal cserélni fel. Némelyek még most sem hagytak fel a reménnyel, hogy e terv csak el van napolva, a míg a Pétervárai küldendő javaslatok iránt a bécsi kabinet nyilatkozni fog. Az emigratio panaszkodik, hogy Franciaország Ausztria megnyeréséért annyira zsibbasztatni engedi magát cselekvésében. De másfelől azt hiszi, hogy ha egyszer Walewsky áll a külügyek élén, ez annyi, mint biztos záloga annak, hogy „Nincs még veszve Lengyelország stb.“

A bécsi „Presse“-nek egy jun. 9-ről szóló párisi tudósítása szerint a francia politika a római kérdésben változni indul. A császár ne hezsel, hogy a római udvar a Fausti-féle pert (diplomai titkok elárulásaért francia érdekben) nem szüntette meg. Ehez járul a francia clericalis párt kormányellenes fellépése a választások ügyében, a mire a jelszó kétségen kívül Rómából jött. Ezekből azt következtetik, hogy ha szinte a római helyőrséget nem is fognak azonnal visszahívni, de a mexikói hadjárat bevezetésével valami diversio történhetik Olaszországban.

Olaszország. Turin, jun. 9. A francia olasz egyezmény a briganták elnyomása tárgyában lassan halad, mivel a turini kormánynak túlzott követelése vannak. Így a többiek között azt kívánja, hogy joga legyen a brigantákat a nápolyi határokon túl is üldözni, ha azok pápai területeiről jöttek és ismét oda menekülnek. Másfelől éppen ez a kérdés egyezmény látszik oka lenni az orosz-olasz, rövid ideig tartott barátság felbomlásának. T. i. Popoli marquis olasz követ az orosz udvarnál, közelebből elhagyta állomását s nehezen fog arra többé visszatérni. A marquis ugyan családi körülményeket hoz fel visszalépése okaiul, például neje betegeskedését, s hogy ő különben is csak ideiglenesen vállalkozott stb.; azonban általános a hiedelem, hogy a párisi és turini kabinetek egymáshoz közlekedéseiről állása tarthatatlanná vált.

A képviselőház jun. 12-i ülésében Machi kifejtette bejelentett interpellációját Olaszországnak a római udvarral való nemzetközi viszonyai iránt. Tudni kívánta a kormány nézetait a lengyelügyben is. A miniszter más napra ígért feleletet.

Az olasz-francia katonai szerződés alakulásáról a „Köln. Ztg.“ turini levelezője ezt írja: Két francia tábornokot várnak ide (Turinba), a kik az olasz hadügyminiszter javaslatait átveszik. Olasz részről is két tábornokot neveznek ki, a kik a francia tábornokokkal a határszélre mennek s ott minden pontot megvizsgálunk, a melyen különösebb örökös látszik szükségnek. A határszéli rendőrköds többé nem lesz a pápai esendőségre bízva, valamint az uttlevelek megvizsgálása sem. Az olasz és francia hatóságok e szerint közvetlenül fognak érintkezni egymással. Az egyezmény végrehajtásával Montebello tábornoknak Rómába visszatérésére várnak.

Orosz- és Lengyelország. A csatáról semmi újabb tudósítás. Ugy látszik, a felkelő csapatok vezetői híven teljesítik a nemzeti kormányt az a rendelet, hogy támadás sehol se lépjenek fel, csak védelmi rendszert kövessenek s a hol lehet félre állni az ellenség útjából igyekezzenek azt sikertelen jóvámenéssel kifárasztani, terveinek meg-híusítását által demoralizálni.

A varsói pénztárnak közelebből említett meglopásáról következő részleteket írunk a „Schles. Ztg.“-nak Varsóból jun. 10-ről: Tegnapelőtt felfedezték a királyság főpénztárában, hogy a szekrény fel van törve, dacára annak, hogy három kulccsal volt bezárva, a mely kulcsok mindenikét ismét külön zár alatt tartják, és dacára annak, hogy a szokott előnavigyázati intézkedéseken kívül, az ajtónál és ablakoknál örök állottak. Kész pénz helyett a nemzeti kormányt egy 33 millió lengyel forintból (5 1/2 millió porosz tallér) szóló nyugtáját találták s azt a nyilatkozatot, hogy a pénz kellett a nemzet ügyének előmozdítására, s azt arra is fordították. Ekkor a nyomozó bizottság 28 millió lengyel forintnyi hiányt számított ki.

A bécsi „Presse“-nek távirják Krakkóból jun. 12-ről: 32 orosz hivatalnok a kobryni kertülből Lithvániában a felkelőkhez állott. Ennek következtében egy császári ukáz minden lithvániát és ő lengyel tartományokbeli katolikus hivatalnokot Oroszország belsejébe rendelt, a hová 15 nap alatt tartoznak beköltözni.

Az ilyen császári ukázok azonban valószínűleg csak öregíteni fogják a felkelőkhez álló hivatalnokok számát. Annnyival valószínűbben, mert némely tudósítások szerint, a forradalmi kormányt az orosz hivatali testületek fokozatán keresztül, egész a hatalom központjáig, mindentit vannak meghitt emberei, a kik másfelől a nagy szabad Oroszországra törekvő titkos propagandával állanak összeköttetésben.

Oláh- és Moldvafejedelemség. Bukarest, jun. 2. A „Wanderer“-nek írják: Bukaresti képviselő s a „Romanul“ szerkesztője Rozetti urnak, négy piaszter adóhátrálékért, a melyet, a kamara ismeretes határozata értelmében, a nevezett képviselő vonakodott megfizetni, egy székét elkobozták. A dolog árverésre került. Eleinte senki sem akart az árverésben részt venni. Később a közönség arra a gondolatra tért, hogy ez alkalmat használja fel Rozetti ur iránti elismerése kifejezésére. Megjelentek tehát roppant sokan az árverésre s a székét végre Theodorides Demeter vette meg hallatlan áron, 10,262 piaszteren. Ez az összeg, a négy piaszter adó levonásával, természetesen Rozettinek maradt.

Ujabbak. Bécsből írják, hogy a futár, ki megviszi Ausztriának feleletét a nyugati

hatalmak javaslataira, hirszerint a mult szombat (13.) Bécsből elindult. A párisi és londoni kabinetek azonban távirat után már értesítették az eredményről. A bécsi minisztertanácsnak, mint mondják, sikerült közeputat találni a bécsi és londoni kabineteknek egymástól ellító nézetei közt.

— Berlin, jun. 13. A „Spener Ztg.“ bécsi magán levelezője f. hó 10-ről írja: Bizonyosnak látszik lenni, hogy Ferenc József császár a porosz királyt június végével Karlsbadban meglátogatja, a nélkül, hogy Ráchberg gróf által oda kísértetnék.

— Turin, jun. 12. (Éjlel.) A követek kamrája mai ülésében Machi bejelentett interpellációját Olaszország nemzetközi viszonyainak állásáról a római udvarhoz előterjeszté. Egyszersmind ismerni kívánja a kormány szándokait a lengyel kérdést illetően. A miniszter válasza holnapra halasztott.

— Turin, jun. 13. Machi interpellációjára a kamrák mai ülésében a külügyminiszter válaszképp kinyilatkoztatta: Azon rendszabályok, melyeket a kormány javaslatba hozand, hogy viszonyait az egyházállammal szabályozza, pártszellemtől sugalva soha nem lesznek. Bármily állást foglaljon el a római udvar, a kormány mindenkor hajlandó szabadságot s igazságot biztosítani az egyház javára. Olaszország politikája a római kérdésben ezen utasító-szabályt követte. Azon interpellációkra, melyek a jövőd eshetőségekre vonatkoznak, nem válaszolhat. Olaszország már sokkal erősebb, hogysem befolyása az európai tanácsban számításba ne vétetnék. Ő a forradalmi elméleteket visszautasítja; Olaszországnak nem szabad rendes kormányt közepette állandóan forradalmi lenni. Miután jó belső szervezet által Olaszország egysége nézve bizonyíték nyújtott, Franciaországgal egyetértve semmi változás sem történ. A kormány mindenkor hajlandó a be nem avatkozási elv alapján alkudozásokba becsatlakozni.

A lengyel kérdésben Olaszország az önmegtartóztatás politikáját nem követheti. Miután a tárgyalásokban részt vő, kénytelen volt elvetni a nemzeti érdekeinek szempontjából kiindulni. Constatirozza, miként az olasz kormánytól eredt diplomatiai okmányok visszavonhatatlanná tették azt, hogy Olaszország a nemzeti kérdések elintézését gyorsítsa.

Bécsi börze június 17-én: Nemzeti kölcsön 81.55. 5%, Metalliques 76.50. Bank-részcény 796.—. Hífel-részcény 192.80. Váltó Londonra 110.80. Ezüst 110.50. Arany 5.27 1/2.

1860-diki Állam kölcsön 99.45.

Június 15-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 75.75. Erdélyi 73.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Hirdetmény.

1344 1863.

A felsőház királyi Főkörmányszék 16,893 szám alatt kibocsátott rendelete következtében, a Tordavárosi pálinka árusítási jog újban haszonbérbe kiadandó lévén, árverés útján a folyó 1863-ik évi július 1-én napjától kezdve 1865-ik évi januárus 1-én napjáig kiterjedő 1 és 1/2 évi időre. E véget folyó 1863-ik évi június 25-én, délelőtti 9 órákor, az árverés megfog kezdetni a városbáznál, melyre a vállalkozók, azon megjelöléssel hivatalnak meg: hogy a felkialtási ár 1 évre 12,000 o. ért. forintokban lévő megállitva, 1,200 oszt. értékű forint bantat pénznek előleges letétele és a felkialtási árt kétezeresen felérő biztosítéknak kimutatása után szolbatnak az árveréshez. Zárt levell ajánlatok pedig csak az árverés megkezdése előtt fogadtatnak el. Az árverési feltételek a városbáznál meg láthatók.

Tordaváros Tanácsától.
Tordán, június 11-én 1863.

NEM HIVATALOS.

(133) (2-2)

A cs. kir. oszt. HITEL-SORSJEGYEK huzása

folyó 1863 év július 1-sőjén leend.

Minden ily jeggyel a huzások folytán nyerni lehet.

A külső nyereményei 250,000 ft. 200,000 ft. 150,000 ft. 40,000 ft. 30,000 ft. 20,000 ft. 15,000 ft. 5000 ft. 4000 ft. 3000 ft. 2500 ft. 2000 ft. 1500 ft. sat.

legkevesebb nyeremény 140 ft.

1 ily sorsjegy ára csak	3 ft.	} ausztriai bankjegyekbe
5 „	14 „	
11 „	30 „	

Megrendelések az illető jegyár összege mellékletével mentől előbb és egyenesen a B. Schottenfels bankár bázhoz a m. Frankfurtba intézendők.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

* Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésben Kolozsvár, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön

Erdélyi kathol. hitszónok,
vagyis
egyházi beszédek gyűjteménye.

Szerkeszti és kiadja **Veszely Károly**, k.-fehérvári gym. igazgató és püspöki szentszéki jegyző. I. kötet.
Néhai **SZABÓ JÁNOS** apát, károly-fehérvári kanonok, királyi tanácsos és az erdélyi Főkörmányszéknél az iskolai és alapítványi ügyek előadója

Vasárnapi homiliái.

Ára 2 ft 20 kr.

Részvét könyve,

MDCCCLXIII.

A magyar írók segély-egylete megbízásából, az alapító javára: Szerkeszti Gyulai Pál. Ára 4 ft. Diszkrétben 5 ft.

MAGYAR OLVASÓ-KÖNYV

Elemi és real- (polgár-) tanodák, gymnásiumok és magán-növendékek használatára.

Dolgozák és szerkeszték **Gáspár János** és **Kovácsi Antal**, tanárok.

ELSŐ FOLYAM, 7—11 éves mindkét-nemű tanulók, illetőleg elemi és néptanodák számára.

Első kötet. Ötödik javított és bővített kiadás. Ára fűzve 50 kr. keménykötésben 70 kr. osztrák ért.